

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Compendiosa Praxis Beneficiaria

Nicolarts, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1658

Tenor Concordatorvm Galliaë. Leo Papa X.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61991](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61991)

mos consuluissemus, tandem de eorum scientia, quando ita ferebat ratio, difficultasq; temporis, rerumq; Nos circumstantium necessitas, sæpè dicta conventa in Regno Nostro ac Delphinatu promulganda censuimus, ita ut sanctionis vicem, instarq; plenum habeant, quorum conventorum seu approbationis consilii tenor sequitur, & est talis.

TENOR CONCORDATORVM GALLIÆ.

LEO PAPA X.

*Exordium
ab Unitate
Ecclesie
Romane
preser-
vanda.*

SD perpetuam rei memoriam. Primitiva illa Ecclesia in angulari petra à Salvatore Nostro IESU CHRISTO fundata, Apostolorum præconiis elata, Martyrumq; sanguine consecrata, & aucta, ubi primùm iuvante Domino, per Orbem terrarum lacertos movere cœpit, providè attendens quantum oneris humeris impositum haberet, quot oves pascere, quot custodire, ad quot etiam remotissima loca oculos intendere oporteret, Divino quodam consilio parochias instituit, Dioceses distinxit, Episcopos creavit, & Metropolitanos præfecit, ut tamquam membra capiti obsequentia, cuncta secundùm eius voluntatem salubriter in Domino gubernarent, & tamquam rivuli à perenni fonte, Romana videlicet Ecclesia derivantes, ne angulum quidem Dominici agri irrigatum dimitterent. Vnde sicut alii Romani Pontifices Prædecessores Nostri suo tempore omni studio curarunt, ut dicta Ecclesia uniretur, & in Sancta unione sine ruga, & macula conservaretur, & omnes vepres ab eadem Ecclesia abolerentur, cui proprium est, Divinâ opitulante gratiâ, virtutes colere, & vitia radicitus extirpare, ita & Nos tempore Nostro, & præsentî durante Concilio ea facere, & curare debemus, quæ unioni & conservationi eiusdem Ecclesiæ conducere videntur. Eapropter omnes spinas quæ
unioni

*Leonis Pa-
pe 10.
Constit. 20.
Bullarii
tom. 1.*

unioni huiusmodi obstitunt, & Segetem Domini pullulare non sinunt, tollere prorsus & extirpare, ac virtutes in ea Domini inferere satagimus.

N. I. Sanè inter arcana mentis Nostræ revolventes, quot tractatus inter PIA memoriam PIUM II. SIXTUM IV. INNOCENTIUM VIII. ALEXANDRUM VI. & IULIUM II. Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, & claræ memoriæ Reges Franciæ Christianissimos, super abrogatione certæ Constitutionis in dicto Regno Franciæ vigentis, quæ pragmatica vocatur, habiti fuerunt. Et licet Pius II. præfatus Nunciis ad claræ memoriæ LUDOVICUM XI. Franciæ Regem destinatis, tantis eidem persuaserit rationibus, ut Rex ipse pragmaticam sanctionem huiusmodi, tamquam in seditione & schismatis tempore natam, suis patentibus literis abrogaverit, tamen huiusmodi abrogatio, nec etiam literæ Apostolicæ præfati SIXTI super concordata cum oratoribus præfati Regis LUDOVICII ad præfatum SIXTUM Prædecessorem destinatis habita expeditæ, per Prælatos, & personas Ecclesiasticas dicti Regni receptæ fuerunt, nec ipsi Prælati & personæ Ecclesiasticæ illis parere, nec monitis INNOCENTII & IULII prædictorum aures præbere, sed eidem Pragmaticæ Constitutioni in herere voluerunt.

II. Vnde præfatus IULIUS Prædecessor in præfati Concilio Lateranensi Univerſalem Ecclesiam repræsentante, per eum legitime indicto, abrogationis pragmaticæ sanctionis huiusmodi negotium & illius discussionem Venerabilium Fratrum suorum Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, & aliorum Prælatorum Congregationibus, relationemq; discussionum sibi, & eidem Concilio faciendam commisit, Gallicoq; Prælatos, Capitula Ecclesiarum, Monasteriorum Conventus, ac Parlamenta, & Laicos illis faventes, cuiuscumque dignitatis, etiamsi Regalis existerent, sanctione prædicta utentes, seu illam approbantes, omnesq; & singulos alios sua communiter, vel divisim interesse putantes, per edictum publicum, cum ad partes illas tutus non pateret accessus, in certis Ecclesiis tunc expressè affigendum moneri, & citari infra certum competentem terminum præfigendum, ad comparandum coram eo in Concilio præfato, causasq; dicendum, quare sanctio præfata in concernentibus auctoritatem, dignitatem, & unitatem Ecclesiæ Romanæ, & Apostolicæ Sedis, factorumq; Canonum, & Ecclesiasticæ libertatis violationem, nulla & invalida declarari, decerni, & abrogari non deberet.

III. Et cum super iis, in forma iuris in præfato Concilio Lateranensi procederetur, dictusq; IULIUS Prædecessor (sicut Domino placuit) rebus fuisset humanis exemptus, Nosq; Divinâ favente Clementiâ ad Summi Apostolatus apicem assumpti fuisset, & contra Prælatos, Capitula, Conventus, & personas huiusmodi ad nonnullos actus processimus,

tandem

Cuius gratia concordata cum Regibus Franciæ tractata fuit, pro abrogatione pragmaticæ sanctionis; eamq; Ludovicus XI. abrogavit, sed non fuit observata.

Idem Iulius 2. Concilio Lateranensi se indixit, ut ibidem super eiusdem pragmaticæ abrogatione ageretur.

Eoq; defuncto, his Pontifex ad ulteriores processus, cum quo

Rex Fran-
ciscus I.
personaliter tracta-
vit.

tandem considerantes pacem esse vinculum charitatis, & spiritualementem virtutem, quâ salvamur, dicente Dominus: *Qui biberit aquam, quam ego dabo ei bibere, non sitiet in aeternum*: & quod in pace consistat salus universorum, Cassiodoro testante, omni quippe Regno desiderabilis debet esse tranquillitas, in qua & populi proficiunt, & utilitas gentium custoditur, maturâ deliberatione cognovimus, non per Nuncios, aut Legatos Nostros, sed in præstatione obedientiæ filialis, quam charissimus in Christo filius Noster *Franciscus* Francorum Rex Christianissimus personaliter Nobis præstitit, hæc cum Maiestate sua coram discutere, eumq; paternis hortari monitis, ut ad laudem Dei, & sui honorem, prompto animo libens, ac volens dictæ pragmaticæ sanctioni abrenunciare, & secundum Canones, & Constitutiones S. R. E. quemadmodum cæteri Christiani vivere, mandatis Apostolicis, & provisionibus, quæ à Sede Apostolica pro tempore emanarent, parere, & obedire vellet.

Ac Constituciones
hic enumeratae inter
eosdem ini-
ta fuerunt.

IV. Et cum ex electionibus, quæ in Ecclesiis Cathedralibus, & Metropolitanis, ac Monasteriis dicti Regni à multis annis citra fiebant, grandia animarum pericula provenirent, cum pleræque per abusum sæcularis potestatis, nonnullæ verò, præcedentibus illicitis & simoniacis pactioibus, aliz particulari amore, & sanguinis afflictione, & non sine periurii reatu fierent, cum electores ipsi, etiam si ante electionem per eos faciendam, magis idoneum, & non eum, quem promissione aut datione alicui rei temporalis, seu prece vel precibus per se vel alium interpositis, electionem, procurare didicissent, eligere sponte iurarent, iuramentum huiusmodi non servarent, sed contra proprium huiusmodi iuramentum in animæ suæ præiudicium venirent, ut Nobis notoriè constat ex crebris absolutionibus, & rehabilitationibus à Nobis, & Prædecessoribus Nostris petitis, & obtentis: idem FRANCISCUS Rex Nostri paternis monitis tamquam verus obedientiæ filius parere volens, tam pro dono obedientiæ, in qua magnum meritum verè consistit, quàm pro communi, & publica Regni sui utilitate, in locum dictæ pragmaticæ sanctionis, ac singulorum Capitulorum in ea contentorum Constitutiones infra scriptas invicem tractatas, & cum Fratribus Nostri S. R. E. Cardinalibus diligenter examinatas, & de eorum consilio cum præfato Rege Concordatas, per dilectum filium *Rogarium Barne* Regium Advocatum, oratorem suum, ad hoc ab eodem FRANCISCO Rege ad Nos destinatum, habentem ad hoc speciale & sufficiens mandatum, acceptavit: de eorundem Fratrum consilio, & unanimi consensu, ex certa Nostri scientiæ & potestatis plenitudine statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, loco dictæ pragmaticæ Constitutionis, ac omnium, & singulorum capitulorum in ea contentorum, in dicto Regno, Delphinatu, & Comitatu

Comitatu Dien, ac Valentinen, infra scriptæ observentur Constitutiones.

V. Videlicet, quod Cathedralibus & Metropolitanis Ecclesiis in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis, nunc & pro tempore, etiam si per cessionem in manibus Nostris, & Successorum Nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium spontè factam, vacantibus, illarum Capitula, & Canonici ad electionem seu postulationem inibi futuri Prælati procedere non possint, sed illarum occurrente huiusmodi vacatione, Rex Franciæ pro tempore existens unum gravem Magistrum, seu Licentiatum in Theologia, aut in utroque seu in altero iurium Doctorem, aut Licentiatum in Vniversitate famosa, & cum rigore examinis, & in vigesimo septimo suæ ætatis anno ad minùs constitutum, & aliàs idoneum, infra sex menses à die vacationis Ecclesiarum earundem computandos, Nobis, & Successoribus Nostris Romanis Pontificibus, seu Sedi prædictæ nominare, & de persona per Regem huiusmodi nominata, per Nos, & Successores Nostros, seu Sedem prædictam provideri: & si contingeret præfatum Regem personam taliter non qualificatam ad dictas Ecclesias sic vacantes nominare, per Nos & Successores Nostros, seu Sedem huiusmodi de persona sic nominata eisdem Ecclesiis minimè provideri debeat, sed teneatur idem Rex infra tres alios menses à die recusatationis personæ nominatæ non qualificatæ, sollicitatori nominationem non qualificatam prosequenti, consistorialiter factæ intimandæ computandos, alium supradicto modo qualificatum nominare: alioquin ut dispendiosa Ecclesiarum huiusmodi vacationi celeriter consulatur, Ecclesiæ tunc sic vacanti per Nos, & Successores Nostros, seu Sedem huiusmodi de persona, ut præfertur, qualificata, nec non Ecclesiis per obitum apud Sedem prædictam vacantibus semper, nullâ dicti Regis præcedente nominatione, liberè provideri possit, decernentes electiones contra præmissa attentatas, ac provisiones per Nos, & Successores Nostros, seu Sedem huiusmodi factas, nullas & invalidas existere.

VI. Consanguineis tamen præfati Regis, ac personis sublimibus ex causa rationabili & legitima, in nominatione, & Apostolicis literis exprimenda, nec non Religiosis mendicantibus reformatis, eminentis scientiæ, & excellentis doctrinæ, qui iuxta sui Ordinis regularia instituta ad gradus huiusmodi assumi non possint, sub prohibitione præmissa minimè comprehensis, sed de eorum personis dictis Ecclesiis pro tempore vacantibus, ad dicti Regis nominationem, per Nos, & Successores Nostros, seu Sedem huiusmodi liberè provideri possit.

VII. Monasteriis verò, & Prioratibus Conventualibus, & verè electivis, videlicet in quorum electionibus forma c. quia propter, servari, & confirmationes electionum huiusmodi solemniter peti consueverunt, in

Nimirum super electionibus ad Cathedralibus & Metropolitanas Ecclesias, nec non de Ecclesiis per obitum vacantibus apud Sedem Apostolicam.

Electiōibusq. consanguineorum Regis, aut sublimium personarum, aut mendicantium reformatorum.

Monasteriisq. & be-

Na

Regno,

beneficiis ele-
ctivis.

Regno, Delphinatu, & Comitatu huiusmodi nunc & pro tempore etiam per similem cessionem vacantibus, illorum Conventus ad electionem seu postulationem Abbatis, seu Prioris procedere non possint, sed idem Rex illorum occurrente huiusmodi vacatione, Religiosum eiusdem Ordinis in ætate viginti trium annorum ad minus constitutum, infra simile tempus sex mensium à die vacationis Monasteriorum, & Prioratuum huiusmodi computandorum, Nobis, & Successoribus Nostri, aut Sedi huiusmodi nominare, & de persona per Regem huiusmodi Monasterio vacanti nominata, per Nos, & Successores Nostros, seu Sedem huiusmodi provideri; Prioratus verò personæ ad illum per eundem Regem nominatæ conferri debeat. Si verò idem Rex presbyterum sæcularem, vel Religiosum alterius Ordinis, aut minorem viginti trium annorum, vel aliàs inhabilem, Nobis aut Successoribus Nostri infra dictum semestre, seu Sedi huiusmodi nominaret, talis nominatus recusari, & nullatenus ipsi provideri debeat, sed Rex ipse infra trimestre à die recusationis supradictæ modo intimandæ computandos, alium modo supradictæ qualificatum Monasterio, seu Prioratui tunc vacanti nominare, & de persona ad Monasterium nominata illi provideri: ad Prioratum verò nominato, Prioratus ipse per Nos, & Successores Nostros, seu Sedem prædictam conferri debeat. Alioquin dictis novem mensibus effluxis, nullæ seu de persona minus idonea, & modo præmissa non qualificata facta nominatione, ac etiam vacantibus apud Sedem prædictam, semper, etiam nullâ Regis expectatâ nominatione, per Nos, & Successores Nostros, seu Sedem prædictam Monasteriis provideri; Prioratus verò personis, ut præferatur, qualificatis dumtaxat conferri liberè possint. Electiones autem, & illarum confirmationes, nec non provisiones, per Nos & Successores Nostros, & Sedem prædictam contra præmissa pro tempore factas, nullas, irritas & inanes esse decernimus. Per præmissa tamen non intendimus in aliquo præiudicare Capitulis Ecclesiarum, & Conventibus Monasteriorum, & Prioratuum, huiusmodi privilegia à Sede Apostolica proprium eligendi Prælatum obtinentibus, quominus ad electionem Episcoporum, ac Abbatum, & Priorum iuxta privilegia in eis concessa liberè procedere possint, iuxta formam in eorum privilegiis contentam; & si in eorum privilegiis forma aliqua expressa non fuerit, tunc formam Concilii Generalis c. *Quia propter*. Servare teneantur, dummodò de privilegiis sibi concessis huiusmodi per literas Apostolicas, seu aliàs authenticas scripturas docuerint, omni aliâ specie probationis eis in hoc ademptâ.

De expectativis & reservationibus solentibus.

VIII. Volumus quoque, & ordinamus, quod in Regno, Delphinatu, & Comitatu, prædictis, de cætero non dentur aliqua gratiæ expectativæ, ac speciales vel generales reservationes ad vacatura beneficia, per Nos, & Sedem

Sedem prædictam non fiant, & si de facto per importunitatem, aut aliâ à Nobis, & Successoribus Nostris, & Sede prædicta emanaverint, illas irritas, & inanes esse decernimus. In Cathedralibus tamen, Metropolitanis, & Collegiatis Ecclesiis, in quarum statutis caveretur expressè, quod nullus ibidem dignitatem, personatum, administrationem, vel officium obtinere possit, nisi in illis actu Canonicus existat, Canonicos (ad effectum dumtaxat inibi obtinendi dignitatem, personatum, administrationem vel officium hujusmodi, & non consequendum primam præbendam vacaturam) creare posse intendimus.

IX. Statuimus insuper, quod Ordinarius collator in unaquaque Cathedrali, ac etiam Metropolitana Ecclesia Canonicatum & præbendam Theologalem inibi existentem conferre teneatur uni Magistro, seu Licenciato, aut Baccalaureo formato in Theologia, qui per decennium in Universitate studii generalis privilegiata studuerit, ac onus residentia, lectionis, & prædicationis actu subire voluerit, quiq; bis, aut semel ad minus per singulas hebdomadas, impedimento cessante legitimo, legere debeat, & quoties ipsum in hujusmodi lectione deficere contigerit, ad arbitrium Capituli, per subtractionem distributionum totius hebdomadæ puniri possit, & si residentiam deseruerit, de illis alteri provideri debeat, & ut liberius studio vacare possit, etiam si absens fuerit à Divinis, habeatur pro præsentate, ita ut nihil perdat. Præfatiq; Ordinarii collatores, seu patroni Ecclesiastici, quicumque fuerint, ultra dictam præbendam Theologalem, quam, ut præfertur, qualificato conferre tenentur, tertiam partem omnium dignitatum, personatum, administrationum, & officiorum, cæterorumq; beneficiorum Ecclesiasticorum ad eorum collationem, provisionem, nominationem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem quomodolibet spectantium, viris literatis, graduatis, & per Universitates nominatis, hoc modo, videlicet, primo mense post præsentium acceptationem, & eandem publicationem, præfati Ordinarii collatores, dignitates, personatus, administrationes, & officia ad eorum collationem, provisionem, nominationem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem, ut præfertur, spectantia, graduatis hujusmodi, qui literas suorum graduum cum tempore studii debite insinuaverunt, conferre teneantur. Beneficia verò, quæ in duobus sequentibus mensibus vacare contigerit, illa juxta juris communis dispositionem, personis idoneis liberè conferre, seu personas idoneas ad illa præsentare possint. Beneficia autem, quæ in quarto mense vacare contigerit, viris graduatis per Universitatem nominatis, qui gradus, & nominationis literas cum tempore studii debite insinuaverint, conferre, seu præsentare teneantur. Beneficia verò, quæ quinto mense, & sexto vacare contigerit, simili modo personis idoneis liberè conferre, seu per-

*De Collationibus
faciendis
per Ordinarios.*

sonas ad illa præsentare possint. Beneficia autem, quæ septimo mense vacare contigerit, graduatis, qui simili modo literas gradus cum tempore studii debite insinuaverint, conferre teneantur. Beneficia verò, quæ octavo & nono mensibus vacare contigerit, pari modo personis idoneis conferre, seu personas idoneas ad illa præsentare teneantur. Beneficia autem, quæ mense decimo vacare contigerit, graduatis nominatis, qui gradus, & nominationis literas cum tempore studii debite insinuaverint, per eosdem Ordinarios conferri, seu ipsi ad illa præsentari debeant. Beneficia autem, quæ undecimo, & duodecimo mensibus vacare contigerit, per eosdem Ordinarios personis idoneis juxta juris communis dispositionem conferti, seu ipsi ad illa præsentari debeant. Si quis verò cujuscumque status, etiam si Cardinalatus, Patriarchalis, Archiepiscopalis, aut Pontificalis, vel alterius cujuslibet dignitatis, contra prædictum ordinem, & qualificationes superius ordinatas, de dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis, seu quibusvis aliis beneficiis Ecclesiasticis hujusmodi aliter, quàm modo præmissis disposuerit, dispositiones ipsæ sint ipso iure nullæ, collationesq; & provisiones, ac dispositiones illorum ad immediatum Superiorem devolvantur, qui eisdem personis modo præmissis qualificatis, providere teneatur, & si contravenerit, ad alium superiorem devolvatur provisio, & præsentatio hujusmodi gradatim, donec ad Sedem Apostolicam fiat devolutio. Præterea volumus, quod collatores Ordinarii, & patroni Ecclesiastici præfati, qui dignitates, personatus, administrationes, & officia, ac beneficia in mensibus graduatis & nominatis assignatis vacantia, illis graduatis simplicibus, aut nominatis illa conferre, aut ad illa eos dumtaxat præsentare teneantur, qui per tempus competens in Vniversitate famosa studuerint; tempus autem competens decennium in Magistris, seu Licentiatibus, aut Baccalaureis in Theologia. Septennium verò in Doctoribus, seu Licentiatibus in jure Canonico, Civili, aut Medicina. Quinquennium autem in Magistris, seu Licentiatibus in artibus cum rigore examinis à Logicalibus inclusivè, aut in altiori facultate. Sexennium autem in Baccalaureis simplicibus in Theologia. Quinquennium verò in Baccalaureis juris Canonici, aut Civilis, in quibus Baccalaureis juris Canonici, aut Civilis, si ex utroque parente nobiles fuerint, triennium esse decernimus; præfatisq; graduatis, & nominatis Collatoribus Ordinariis, sive patronis Ecclesiasticis, semel ante vacationem beneficii, de literis gradus, seu nominationis, & de præfato tempore studii per literas patentes Vniversitatis, in qua studuerint, manu scribæ, & sigillo Vniversitatis signatas, fidem facere teneantur. Cùm vero probatio nobilitatis fieri deberet ad effectum, ut nobiles ipsi gaudere possint beneficio minoris temporis studii, tunc nobilitas ipsa per quatuor testes deponentes in judicio coram iudice Ordinario

rio loci, in quo est natus ille, de cujus nobilitate ex utroque parente constat debet, etiam in partis absentia probari possit; teneanturque præfati graduati, tam simplices, quam nominati, patronis Ecclesiasticis, aut Collatoribus Ordinariis, quibus gradus, aut nominationis literas hujusmodi insinuare deberent, literas suorum gradus & nominationis, certificationis temporis studii, & attestationis nobilitatis duplicatas dare, ac in singulis annis tempore Quadragesimæ, per se vel procuratorem suum, Collatoribus, nominatoribus, seu patronis Ecclesiasticis, aut eorum vicariis, eorum nomina & cognomina insinuare, & eo anno, quo præfatam insinuationem facere omiserint, beneficium in viis gradus, aut nominationis hujusmodi petere non possint; & si Collatoribus Ordinariis, aut patronis Ecclesiasticis, in mensibus deputatis graduatis simplicibus, aut graduatis nominatis, qui diligentias præfatas fecerit, collatio, seu præsentatio per Collatorem, seu patronum Ecclesiasticum, etiam eisdem mensibus facta, alteri quam graduato, vel nominato non propter hoc irrita censeatur. Si tamen graduatus simplex, aut nominatus, beneficium post insinuationem gradus, aut nominationis in mensibus eis assignatis vacans petierit, & inter suam insinuationem, & præfatam requisitionem non supervenerit Quadragesima, in qua nomen & cognomen insinuare debuerit, ad beneficium sic vacans eum capace, ipsumque illud consequi posse debere decernimus. Statuimus quoque & ordinamus, quod collatores Ordinarii, & patroni Ecclesiastici præfati, inter graduatos, qui literas gradus cum tempore studii, & attestatione nobilitatis debite insinuaverint, quoad beneficia in mensibus eis deputatis vacantia, gratificare possint illum ex eis, quem voluerint: quod vero ad beneficia in mensibus graduatis, nominatis, deputatis, antiquiori nominato conferre, seu antiquiorem nominatum, qui literas nominationis, tempore studii, & attestationis nobilitatis debite insinuaverit, præsentare, seu nominare teneantur; concurrentibus autem nominationibus ejusdem anni, Doctores Licentiatos, Licentiatos Baccalaureis, (demptis Baccalaureis formatis in Theologia: quos favore studii Theologici, Licentiatos in jure Canonico, Civili aut medicina præferendos esse decernimus) Baccalaureos juris Canonici aut Civili, Magistris in artibus præferri volumus. Concurrentibus autem pluribus Doctoribus in diversis facultatibus, Doctorem Theologum Doctori in jure, Doctorem in jure Canonico, Doctori in jure Civili, Doctorem in Civili, Doctorem in Medicina præferendos esse decernimus; & idem in jure Licentiatos & Baccalaureis servari debere volumus, & si in eisdem facultate, & gradu concurrerent, ad datam nominationis seu gradus recurrendum esse volumus, & si in omnibus his concurrerent, tunc collator Ordinarius inter eosdem concurrentes gratificare possit. Volumus autem, quod nominati literas nominationis ab

Vniuersitatibus, in quibus studuerint, obtinentes, in nominationum literis beneficia per eos possessa, & eorum verum valorem exprimere teneantur, alioquin literæ nominationis huiusmodi eo ipso nullæ sint, & esse censentur. Si quis verò ex dictis qualificatis graduatis simplicibus, aut nominatis tempore vacationis beneficii in mensibus eis deputatis vacantis duas obtineat præbendas, in Cathedralibus etiam Metropolitanis, aut Collegiatis, seu dignitatem vel præbendam, vel aliud beneficium seu alia beneficia, quorum in sin. ul. vel cuius fructus, redditus & proventus tempore residentiz, & horis Diuinis interessendo, ad Summam ducentorum florenorum auri de Camera ascenderet beneficium in vni gradu seu nominationis huiusmodi tunc petere, seu consequi non possit. Et insuper quodam graduati simplices, quàm nominati beneficia in mensibus eis assignatis vacantia petere & consequi possint secundum propriæ personæ concordantiam & conformitatem, videlicet sæculares sæcularia, & Religiosi regularia beneficia Ecclesiastica: ita quod sæcularis nominatus beneficia regularia in mensibus deputatis vacantia, prætextu cuiusvis dispensationis Apostolicæ, & è contra Religiosus beneficia sæcularia petere, aut consequi minimè possit. Quodq; beneficia simpliciter, vel ex causa permutationis in mensibus graduatis simplicibus, & nominatis assignatis vacantia, eis non sint affecta, nec debita, sed ex causa permutationis cum permurantibus dumtaxat, simpliciter verò vacantia beneficia huiusmodi personis idoneis per ipsos Ordinarios liberè conferri possint.

Decollatione Ecclesiarum Parochialium. X. Statuimus quoque, quod Parochiales Ecclesiæ in Civitatibus, aut Villis muratis existentes, non nisi personis modo præmisso qualificatis, aut saltem qui per tres annos in Theologia, vel altero iurium studuerint, seu Magistris in artibus, qui in aliqua Vniuersitate privilegiata studentes, Magisterii gradum adepti fuerint, conferantur. Monemus autem præfati Regni Vniuersitates sub pœna priuationis omnium & singulorum privilegiorum à Nobis & Sede Apostolica obtentorum, ne Collatoribus seu Patronis Ecclesiasticis habeant aliquos nominare, nisi eos, qui secundum præfata tempora studuerint, & secundum dictarum Vniuersitatum statuta ad gradus, & non per saltum proveci fuerint. Quod si secùs fecerint, ultra nullitatis pœnam, quam in præfatum nominationum literis declaramus, Vniuersitates ipsas nominandi privilegio ad tempus secundum culpæ qualitatem suspendemus. Si quis autem graduatorum vel nominatorum in mensibus deputatis à collatoribus Ordinariis, aut personis Ecclesiasticis beneficium vacans in vim gradus, aut nominationis petierit, & collatorem Ordinarium in vim præfati gradus aut nominationis in processu possuerit, & aliter molestaverit, illum ultra expensatum, damnorum, & interesse condemnationem, à fructibus sui gradus, & nominationis privandum esse

esse decernimus; eodemq; vinculo collatores Ordinarios, & patronos Ecclesiasticos, quibus graduati, & nominati debite, ut supra, qualificati suos gradus, & nominationis literas insinuaverint, adstringimus, ut beneficia ad eorum collationem, & presentationem spectantia, in mensibus graduatorum simplicium, & nominatorum vacantia, stantibus præfatis graduatis, aut nominatis debite qualificatis illa prosequentibus, aliis quàm graduatis aut nominatis non conferant, sub pœna suspensionis potestatis conferendi beneficia in octo mensibus illo anno ad collationem eorum, ac presentationem liberam spectantibus.

XI. Statuimus quoque, & ordinamus, quod quilibet Rom. Pont. semel dumtaxat tempore sui Pontificatus literas in forma mandati juxta formam inferius adnotatam, & non ultra dare possit, hoc modo, videlicet; unum collatorem habentem collationem decem beneficiorum in uno, habentem autem collationem quinquaginta beneficiorum, & ultra, in duobus beneficiis dumtaxat gravare possit: ita tamen quod in eadem Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata collatorem unum pro tempore in duabus præbendis non gravet. Et ut obvietur litibus, quæ occasione literarum mandatorum hujusmodi oriri possent, mandata hujusmodi sub forma quæ est inferius annotata, dari volumus, quam ad perpetuam rei memoriam in Cancellaria Apostolica publicari, & in illius quinterno registrari mandamus. Declarantes, prosequentes hujusmodi mandata quoad beneficia sub illis comprehensa, Ordinariis collatoribus, & graduatis simplicibus, & nominatis præferendos esse, Nosq; & Successores Nostros jure præventionis, dignitates, personatus, administrationes, & officia, ceteraq; beneficia Ecclesiastica, & sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, quæcumque, & quomodocumque qualificata, tam in mensibus graduatis simplicibus, & nominatis, quàm Ordinariis collatoribus præfatis assignatis vacantia, ac etiam sub dictis mandatis comprehensa liberè conferre.

XII. Statuimus insuper, quod in provisionibus, quas personis quibusvis de beneficiis vacantibus, seu certo modo vacaturis, per Nos, & Successores Nostros, ac Sedem prædictam, etiam motu proprio, etiam promotis ad Ecclesias Cathedrales, & Metropolitanas, ac Monasteria, ut obtenta per eos beneficia retinere possint, fieri contigerit, illorum verus annuus per florenos, aut ducatorum auri de Camera, aut libras Turonenses, seu alterius monetæ valor, secundùm communem æstimationem exprimi debeat, alioquin gratiæ ipsæ sint ipso jure nullæ.

XIII. Statuimus quoque & ordinamus, quod in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis, omnes & singulæ causæ, exceptis majoribus in jure expressè denominatis, apud illos Iudices in partibus, qui de jure, aut consuetudine præscripta, vel privilegio, illarum cognitionem habent, & termini

*De literis
Papæ in
forma mād-
dati, cuius
tenor vide-
ri potest
Bullariis
tom. I. ad
Leonis mo-
Consis. 20.
Et apud
Rebuff. ad
Concord.*

*De vero
valore ex-
primendo.*

*De causis
in partibus
Franciæ
convenien-
tis, & earū
nati*

*Appellatio-
nibus.*

nati & finiti debeant. Et ne sub umbra appellationum, quæ nimium, & nonnunquam frivole interponi consueverunt atque etiam in eadem instantia ad prorogationem litium sæpè multiplicari injustis vexationibus, materia præbeat, volumus, quod si quis offensus coram suo Iudice Iustitiæ complementum habere non possit, ad immediatum superiorem per appellationem recursum habeat; nec ad aliquem Superiorem, etiam ad Nos, & Successores Nostros, vel Sedem prædictam, omisso medio; nec à gravamine in quacumque instantia, ante definitivam sententiam quomodolibet appelleretur, nisi forsitan tale gravamen extiterit, quod in definitiva reparari nequiret, & eo casu non nisi ad immediatum Superiorem liceat appellare. Si quis verò immediatè subiectus Sedi Apostolicæ, ad eandem Sedem duxerit appellandum, causa committatur in partibus per rescriptum usque ad finem litis, videlicet usque ad tertiam sententiam conformem inclusivè, si ab illis appellari contigerit: nisi propter defectum denegatæ iustitiæ, aut justum metum, & tunc committi debeat in partibus convicinis, & cum causarum expressione, quæ etiam de illis, etiam legitimè aliàs quàm per juramentum coram Iudicibus à Sede Apostolica depurandis constare debeat. Processus autem contra præmissa attentatos, nullos, & irritos esse volumus, ac rescripta contra præmissa impetrantes, in expensis, damnis, & interesse condemnari debere decernimus, atque declaramus. Sanctæ verò Romanæ Ecclesiæ Cardinales, qui pro universali Ecclesia continuè laborant, nec non diætæ Sedis officiales, officia sua actu exercentes, sub præsentis decreto non intendimus comprehendere.

Earundemq; instantiis & terminatione.

XIV. Statuimus etiam & ordinamus, quod Iudices causas, quæ in partibus terminari debent, coram eis pro tempore pendentes, sub pœna excommunicationis, & privationis beneficiorum per eos obtentorum, eo ipso incurrenda, intra biennium terminare debeant, pars vero diffugiens, & expeditionem ipsius causæ malitiosè impediens, gravissimè per eosdem Iudices mulctetur, etiam usque ad privationem juris in huiusmodi processu prætensi, si eis vitium fuerit, super quo eorum conscientias oneramus, ab interlocutoriis autem secundò, à definitivis verò tertio duntaxat provocare licere decernimus.

Appellationibus.

XV. Volumusq; secundam sententiam interlocutoriam conformem, & tertiam definitivam etiam conformem, omni morâ cessante, executioni debitæ demandari debere, quacumque appellatione interpositâ non obstante.

Triennali pacifico possessore.

XVI. Statuimus quoque quod quicumque, dummodò non sit violentus, sed habens coloratum titulum, pacificè & sine lite prælaturam, dignitatem, personarum, administrationem, vel officium, seu quodcumque beneficium Ecclesiasticum triennio proximo hætenus possidet, vel pro tempore

potere possidebit, in petitorio vel possessorio à quoquam etiam ratione juris noviter reperti molestari nequeat, præterquam prætextu hostilitatis, aut alterius legitimi impedimenti, de quo protestari, & illud juxta Concilium Viennense intimari debeat; lis autem hoc casu quoad futuras controversias intelligatur, si ad executionem citationis, jurisq; sui in judicio exhibitionem, aut terminorum omnium observationem processum fuerit.

XVII. Monemus etiam Ordinarios, ut diligenter inquireant, ne quis sine titulo beneficium possideat, & si quem beneficium sine titulo possidere repererint, declarent illius jus non competere, cujusvis temporis de-
Beneficia sine titulo possidentibus.

XVIII. Et insuper statuimus, quod quicumque Clericus cujuscumque conditionis, status, religionis, dignitatis, etiam si Pontificalis, vel alterius præminentie fuerit, qui post habitam præsentium notitiam, quam habere præsumatur post duos menses, post earundem præsentiam publicationem in Ecclesiis Cathedralibus factam, quam ipsi Diocesani omninò facere teneantur, postquam præsentibus ad eorum notitiam pervenerint, publicus concubinarium à perceptione fructuum omnium beneficiorum suorum trium mensium (spatio sit ipso facto suspensus, quos suus Superior in fabricam vel aliam evidentem Ecclesiarum utilitatem, ex quibus ii fructus percipiuntur, convertat: nec non hujusmodi publicum concubinarium, ut primùm talem esse noverit, mox suus Superior monere teneatur, ut infra brevissimum terminum concubinam dimittat, & si illam non dimiserit, vel dimissam, seu aliam publicè resumpserit, jubemus, ut ipsum in omnibus suis beneficiis omninò privet. Et nihilominus ii publici concubinarij, usquequò cum eis per suos Superiores post ipsarum concubinarum dimissionem, manifestamq; vitæ emendationem fuerit dispensatum, ad susceptionem quorumcumque honorum, dignitatum, beneficiorum, officiorumve sint inhabiles, qui si post dispensationem recidivo vomitu ad hujusmodi publicum concubinarum redierint, sine spe alicujus dispensationis ad prædicta prorsus inhabiles existant, quodq; si hi ad quos talium correctio pertinet, eos, ut prædictum est, punire neglexerint, eorum Superiores tam in ipsos de neglectu, quàm in illos pro concubinato modis omnibus digna punitione animadvertant. In Conciliis etiam provincialibus, & Synodalibus adversus tales punire negligentes, vel de hoc crimine diffamatos, etiam per suspensionem à collatione beneficiorum, vel alia condigna pœna severiter procedatur, & si ii quorum destitutio ad Nos, & Sedem prædictam spectat, per Concilia provincialia, aut suos Superiores propter concubinarum publicum reperiantur privatione digni, statim cum processu inquisitionis ad Nos deferantur: eadem diligentia, & in-

Concubinariorum pœnis.

quisitio in quibuscumque generalibus Capitulis, etiam provincialibus, quoad eos servetur, pœnis aliis contra prædictos, & alios non publicos concubinariorum à jure statutis. in suo robore permansuris.

Concubinariorum publicis qui sunt.

XIX. Publici autem intelligendi sunt non solum ii, quorum concubinitas per sententiam aut confessionem in jure factam; seu per rei evidentiam, quæ nullâ possit tergiversatione celari, notorius est, sed etiam qui mulierem de incontinentia suspectam, & diffamaram tenent, & per suum Superiorem admoniti, ipsam cum effectu non dimittunt.

De concubinariorum non permittendis.

XX. Quæ verò in quibusdam regionibus nonnulli jurisdictionem Ecclesiasticam habentes, pecuniarios quæstus à concubinariis percipere non erubescunt, patientes eos in tali scelerate sordescere, sub pœna maledictionis æternæ præcipimus, ne deinceps sub pacto, compositione, aut spe alterius quæstus, talia quovis modo tolerant, aut dissimulent; alioquin ultra præmissam negligentiam pœnam, duplum ejus, quod propterea acceperint, restituere, & ad pios usus omninò convertere teneantur, & compellantur. Ipsas autem concubinas, aut suspectas Prælati omnibus modis curent à suis subditis, per auxilium, & brachii sæcularis invocationem (si opus fuerit) penitus arcere, qui etiam filios ex tali concubinato procreatos apud patres suos cohabitare non permittant. Iubemus insuper, quod in prædictis Synodis, & Capitulis præmissa publicentur, & ut quilibet suos subditos ad ipsarum concubinariorum dimissionem moneat diligenter. Injungimus prætereà omnibus sæcularibus viris, etiam si Regali præfulgeant dignitate, ne ullam qualemcumque inferant impedimentum, quocumque quæsito colore Prælati, cui ratione sui officii adversus subditos suos pro hujusmodi concubinato, & aliis casibus sibi à jure permissis procedunt. Et cum omne fornicationis crimen lege Divinâ prohibitum sit, & sub pœna peccati mortalis necessariò evitandum, monemus omnes Laicos, tam uxoratos, quàm solutos, ut similiter à concubinato abstineant; nimis enim reprehensibilis est, qui uxorem habet, & ad aliam uxorem seu mulierem accedit; qui verò solutus est, si continere nolit, juxta Apostoli consilium uxorem ducat: pro hujusmodi autem Divini observantia præcepti, hi ad quos pertinet, tam salutaribus monitis, quàm aliis canonicis remediis omni studio laborent.

De conversatione cœi excommunicatis.

XXI. Statuimus insuper, quod ad evitandum scandala & multa pericula, subveniendumq; conscientis timoratis, quod nemo deinceps à communicatione alicujus in Sacramentorum administratione, vel receptione, aut aliis quibuscumque Divinis, vel etiam prætextu cujuscumque sententiæ, aut censure Ecclesiasticæ, seu suspensionis, aut prohibitionis ab homine vel à jure generali promulgatæ, teneantur abstinere, vel aliquem vitare, vel interdictum Ecclesiasticum observare, nisi sententiæ, prohibitio, suspen-

gessio.

penſio, vel cenſura huiusmodi fuerit, vel contra perſonam, Collegium, Vniuerſitatem, & Eccleſiam, aut locum certum, aut certam, à Iudice publicata, & denunciata ſpecialiter & expreſſè, aut ſi notoriè in excommunicationis ſententiam conſiſterit incidiſſe, quod nullà poſſit tergiverſatione celari, aut aliquo Iuris ſuffragio excuſari, eum à communione illius abſtinere volumus, juxta Canonicas ſanctiões. Per hoc tamen huiusmodi excommunicatos, ſuſpenſos, interdictos, ſeu prohibitos non intendimus in aliquo relevare, nec eis quomodolibet ſuffragari.

XXII. Et quoniam ex indiſcreta interdictorum promulgatione, multa conſueverunt ſcandala evenire, ſtatuimus, quod nulla Civitas, Oppidum, Caſtrum, Villa, aut locus Eccleſiaſtico ſupponi poſſit interdicto, niſi ex cauſa, ſive culpa ipſorum locorum, aut Domini, ſeu Rectoris, vel Officialium: propter culpam autem, ſeu cauſam alterius cujuſcumque privatae perſonae, huiusmodi loca interdicti nequaquam poſſint, auctoritate quacumque ordinariâ, vel delegatâ, niſi talis perſona priùs fuerit excommunicata, ac denunciata, ſeu in Eccleſia publicata; aut Domini, ſeu Rectoris, vel Officialis ipſorum locorum auctoritate Iudicis requiſiti, huiusmodi perſonam excommunicatam infra biduum inde cum effectu non eiecerint, aut ad ſatisfaciendum compulerint; quâ etiam poſt biduum eiectâ recedente, vel ſatisfaciente, mox Divina reſumi poſſint, quod etiam in pendentibus locum habere decernimus.

XXIII. Nec non conſtitutionem de eorundem Fratrum Noſtrorum Sanctae Romanae Eccleſiae Cardinalium conſilio editam, quam cum ieritanti decreto ſtatuiſſimus, & decreviſſimus & ordinaviſſimus, quod ex tunc de cætero perpetuis futuris temporibus, de ceſſione regiminis, & adminiſtrationis Eccleſiarum, & Monafteriorum factâ per eos, qui Eccleſiis & Monafteriis ipſis præerunt, ſeu illa in adminiſtrationem, ſeu commendam, aut ut aliis unita, aut aliàs obtinebant, ſeu reſignatione aliorum quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum, ſeu ceſſione iuris in eis, vel ad ea quomodolibet competentis, aut privationis, vel de poſitionis, aut cenſurarum fulminatione, etiam literis Apoſtolicis à Nobis, & Sede Apoſtolica, etiam motu proprio pro tempore emanatis, quæ in manibus Romani Pontificis factæ dicerentur, contentis, etiam ſi ſuper illis narratis fundaretur intentio, conſtare & apparere deberet per publica inſtrumenta, vel documenta authentica. Alioquin tam in iudicio, quam extra illud, narrativa & aſſertioni huiusmodi in præiudicium tertii minimè ſtari, nec ex illis alicui præiudicium afferri debere, niſi de huiusmodi narrativa, & aſſertione etiam in literis Apoſtolicis facta altero ex præmiſſis modis doceretur, innovamus, illamq; perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari mandamus.

*Interdictio
ſup. Eccleſiaſticis.*

*Reſignatio
nec bene
ficiorum.*

*Stabilisur
concordia
cum Rege,
qui Bono-
nia ipse-
met hunc
Pontifici
obediencia
præstitit.*

XXIV. Et quia ad supradictam concordiam cum præfato Rege ob-
lius sinceram devotionem erga Nos, & Sedem prædictam ostensam, cum
ad præstandam Nobis reverentiam, & filialem obedientiam, ad Civitatem
Nostram Bononiæ personaliter accessit, consentimus, illamq; inviolabili-
ter observari desideramus, illam veri contractus & obligationis inter Nos,
& Sedem Apostolicam prædictam ex una, & præfatum Regem, & Regnũ
suum ex altera partibus legitime iniri, vim & robur obtinere.

*Cui déro-
gari non
posse decer-
nit.*

XXV. Ac illi & præsentibus in aliqua sui parte per quacumque literas,
& gratias per Nos, & Successores Nostros desuper concedendas derogari,
clausulamq; cum earundem derogatione præsentium latissime extenden-
da, ac quod eadem præsentis literæ, & earum tenor pro expressis habeantur
in quibusvis supplicationibus pro tempore signatis appositam, nihil
penitus operari, & illius vigore in literis Apostolicis super ipsis supplicatio-
nibus conficiendis quicquam, per quod præsentibus, aut alicui particulæ
de contentis in eis derogaretur, seu derogari videretur, narrari non possit
& sic per quoscumque iudices, etiam Commissarios, etiam causarum Pa-
latii Apostolici auditores, & præfate Romanæ Ecclesiæ Cardinales in
quibusvis causis super præmissis, vel eorum aliquo pro tempore motis ju-
dicari, definiri & sententiarum debere, sublatâ eis aliter sententiandi, & defi-
niendi omnimodâ facultate, & auctoritate; nec non irritum & inane
quidquid secus super iis, vel eorum aliquo, à quoquam quavis auctoritate,
etiam per Nos, & Successores Nostros præfatos scienter vel ignoranter
contigerit attentari decernimus.

*Patium,
quod Rex
infra cer-
tum tem-
pus hanc
concordiam
in suo Reg-
no accepta-
ri faciat.*

XXVI. Volumus autem, quod præfatus Rex præsentis literas, ac om-
nia & singula in eis contenta, quæ in prima futura Sessione præsentis Con-
cilio Lateranensis approbati & confirmari facere promissimus, infra sex
menses à die approbationis & confirmationis computandos non appro-
baverit, & ratificaverit, & ea perpetuis futuris temporibus in Regno suo,
& omnibus aliis locis, & dominiis dicti Regni per omnes Prælatos, & a-
lias etiam Ecclesiasticas personas, ac Curias Parlamentorum legi, publica-
ri, iurari & registrari, ad instar aliarum Constitutionum Regiarum, & de
acceptatione, lectione publicatione, juramento, & registratione prædictis
infra prædictum terminum per omnium & singulorum supradictorum
parentes literas, aut authenticas scripturas Nobis non transmiserit, aut
Nuncio Nostro apud ipsum Regem existenti, per eum ad Nos destinan-
das non consignaverit, & deinde singulis annis etiam legi, prout aliàs ipsius
Francorum Regis Constitutiones, & Ordinationes, quæ in viridi sunt ob-
servantia, observari debent, inviolabiliter observari cum effectu non fece-
rit, præsentis literæ, & inde secuta quæcumque sint cassa, & nulla, nulliusq;
roboris, vel momenti.

XXVII. Et

XXVII. Et cum omnium quæ in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis aguntur notitiam non habeamus, consuetudines, statuta, seu usus libertati Ecclesiasticæ & auctoritati Sedis Apostolicæ quomodolibet præiudicantia, si qua in Regno, Delphinatu & Comitatu prædictis aliàs quam in præmissis existant, non intendimus Nobis, & eidem Sedi in aliquo præiudicare, seu illa tacite, vel expresse quomodolibet approbare.

*Declara-
tio
d. Concor-
dia.*

XXVIII. Et nihilominus præfato FRANCISCO & pro tempore existenti Francorum Regi in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, quatenus per se, vel alium, seu alios in dignitate Ecclesiastica constitutos, præsentis literas, ac omnia & singula in eis contenta, quando & quoties opus fuerit publicari, & ea inviolabiliter observari faciant. Contradictores cuiuscumque dignitatis & præminentia fuerint, per censuras Ecclesiasticas, & pecuniarias pœnas, aliâq; juris & facti quævis opportuna remedia, appellatione quâlibet omninò postposita, compescendo.

*Observan-
tia Concor-
dia per
Regem ex-
ecutioni
deman-
danda.*

XXIX. Non obstantibus omnibus suprascriptis, aut si aliquibus, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

*Clausula
derogato-
ria.*

XXX. Nulli verò hominum liceat hanc paginam Nostræ approbationis, innovationis, mandati, decreti, & declarationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romæ in publica Sessione in Lateranensi Sacrosancta Basilica solemniter celebrata. Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo sexto decimo, quarto decimo Kalen. Januarii, Pontificatus Nostri anno quarto.

*Sanctio
pœnalis.*

§. 5. Hæc porro Concordata fusissimè explicat *Rebuffus* specialiter in ea edito commentario, ad quem proinde lectorem remitto, ac me, meaq; omnia, quæ in hoc opusculo scripsi, infallibili Sanctæ Matris Ecclesiæ Romanæ censuræ, & melius sentientium iudicio humillimè submitto.

*In eadem
Concorda-
ta commen-
tarius est
Rebuffus.*

*Ad maiorem Dei, & immaculatæ Virginis
Mariæ, cœlitumq; omnium gloriam,
cultum & honorem.*